

Ellen og Edvardt Stenild Andersen – byens frisører i 60 år

Huset, der ses som nr. 2 fra venstre med gavl ud mod vejen, var stedet som Ellen Andersen og Edvardt Stenild Andersen købte i 1934 og boede i til langt op i 1990'erne

Edvardt Stenild Andersen med den evige cerut i munden udenfor frisørsalonen

”I det hus, der nu har adressen Nibevej 192, boede barberen og hans kone, der er damefrisør. De har købt forretningen af Søren, som var den første der klippede mig. Det er også det hus hvor jeg blev født oppe på loftet. Det nye frisørpar Ellen og Edvardt Stenild Andersen er ret unge, da de kommer til byen. De får en datter, som de kalder Anna. De er aktive i byen, de deltager i og sminker, når der er dilettant. Barberen prøver og går op i flere ting. Han graver ørred-damme i haven for at opdrætte fisk. Det gik ikke så godt, det kneb med at få vandet fra bækken til at løbe opad. Han byggede så en stald, hvor han avlede angora kaniner, dem klippede han så og solgte ulden, det var lidt af et tilløbsstykke. Han passede dyrene godt og de så rigtig godt ud, men der var nok for lidt penge i det, så det holdt han med. Senere købte han en travhoppe, der hed Tenora, en rigtig god væddeløber, som han for det meste selv trænede og også selv kørte i løb på Aalborg Væddeløbsbane. Jo, barberen var en spændende person”.

Sådan skrev Verner Andersen, født 1929, da han i 2005 skrev om sin barndoms by. Efter at have læst hvad Verner skrev om parret er det interessant at se, hvad der kan findes om parret Ellen og Edvardt i Lokalhistorisk Arkivs gemmer. Det viser sig, at der samstemmende med Verners fortælling tegner sig et billede af et på mange måder aktivt, humoristisk og meget alsidigt par.

Edvardt, født 1911, og Ellen Stenild Andersen, født 1907, kom til Øster Hornum som næsten nygifte, hvor han overtog byens allerede etablerede herrefrisørforretning, og hun blev byens første damefrisør. Edvardt stammede fra Østhimmerland, Ellen fra Vesthimmerland. Han var oprindeligt mejeriuddannet, men en arbejdsløshedsperiode i 1929 fik ham til at tage kursus i frisørfaget. Senere åbnede han salon i Rold og Oue. Efter at være blevet gift med Ellen åbnede han salon i Aabybro. I januar 1934 købte ægteparret salonen i Øster Hornum og 1. februar samme år begyndte de som dame- og herrefrisør i byen på Nibevej overfor Brugsen og mellem mejeriet og købmandsbutikken; mere centralt kunne det ikke være.

Selve salonen er glimrende beskrevet i en avisartikel bragt 1984 i anledning af parrets 50 års jubilæum som frisører i byen:

Ellen og Edvardt Stenild Andersen demonstrerer på deres ældre dage den nu for længst udrangerede "varm-permanent-maskine"

"Når en kunde træder ind i barber- og frisørsalonen i Øster Hornum i Himmerland, kan han få indtryk af at være endt på et museum. Ejerne, Edvardt Stenild Andersen (72 år) og hans kone, Ellen Andersen (77 år) har i 50 år drevet salonen. Forretningen ser ud, som da den blev åbnet i 1934. Inventar og maskiner fra de første år er bevaret, og en model af den første tørrehjelm i Danmark bruges stadig. Kun spejle og stole er udskiftet i takt med butikkens vækst. Ingen reklameskilte eller billeder med lokkende frisurer viser vej til salonen. Frisørskiltet og mes-singbækkenet er fjernet fra facaden. De gamle kunder kender

vejen. Nye modtages ikke. Ragekniven og slibelæderet har stadig plads på hylderne. Et monstrum i hjørnet af salonen leder tanken hen på den elektriske stol, men det er en 50 år gammel varm-permanent maskine. Tidligere tilbragte kvinder for skønhedens skyld seks timer i salonen med hovedet viklet ind i ledninger og elektroder. Ikke sjældent måtte kunderne forlade salonen med brandsår i hovedbunden. Når det ind imellem gik galt, skyldtes det at selvom papilotterne var isoleret med gummi, og Ellen gjorde sit bedste for at lindre den kraftige varme ved at blæse kold luft på håret, blev papilotterne for varme og forårsagede derfor mindre brandsår. Det ikke helt ufarlige maskineri er dog ikke længere i brug. De fleste kunder i dag er på alder med salonens indehavere, men enkelte unge mennesker finder dog stadig vej til salonen. "Hvorfor skulle de unge betale 100 kroner for at blive klippet moderne, når de kan få en standardklipning her for 40 kroner", siger Edvardt Andersen. Det er ikke frisørmesteren, der har lært de nye klippemetoder, men moden som forlanger, at håret skal sidde som "i gamle dage". Hans klippeteknik er ganske den samme som dengang en klipning kostede 75 øre og en barbering 25 øre".

Navnlig før i tiden var det meget almindeligt at alle personer i de mindre samfund havde forskellige øgenavne, således også i Øster Hornum. Mejerist Christensens søn Mogens, født 1950, fortæller:

"I huset ved siden af Bøst-Marinus (børstebinder) boede Forsigtig-Magnus. Han var skidt til bens og gik med stok, haltende rundt i byen. Ydermere var der folk, som erhvervede sig øgenavne på forskellig vis: Puust-Peter; navnet fordi han altid gik og pustedede. Bette Madsen på vej til Guldbæk, Hjørne-Kresten i Voldstrup, Stald-Otto på Abildgården, Hingst-Henning, der kørte Peter Kvists hingste rundt og bedækkede hopper i oplandet, Vunni-manden (Ornemanden), Bette og Stuur-Johannes, der var naboer på Nihøje, og Polakken, der boede lige neden for Laurits Pedersen (Piisen). Endelig var der barber Stenild Andersen, der i mit hjem gik under navnet Ballebutten. Ifølge min bror Jørgen fremkom navnet som en sammenkøgning af ordet "barber" og en efterligning af lyden fra hans gamle to-takts DKW. Han gik også under navne som Lupo og Lubbe".

Om sine oplevelser med Edvardt Stenild Andersen fortæller Mogens videre:

"Ballebutten, frisør Edvardt Stenild Andersen, var et kapitel for sig. Han var på daværende tidspunkt eneste frisør i byen, og Ellen havde sin salon ved siden af. Far var fast kunde hver fjortende dag, og vi andre kom efter behov. Specielt fredag eftermiddag var bænken fyldt og der blev snakket om mangt og meget mens man ventede på, at det blev ens tur. Når sommeren meldte sig, blev vi alle fire sendt over til Ballebutten, og så kan det nok være, at saksen blev taget i brug. Vi blev bibobbet, og der var ikke meget hår tilbage, når Ballebutten var færdig. Til gengæld var det jo nemt at holde ved lige. Det kostede 2 kroner at blive klippet, og engang ville jeg holde skæg med Ballebutten. Jeg lagde 2 kroner og femogtyve ører på disken og lod som ingenting. Jeg forventede at Ballebutten ville sige no-

get, men det gjorde han ikke, så da jeg spurgte om det passede, sagde han, at det havde jeg vel styr på. Så måtte jeg jo fortælle, at jeg havde lagt lidt for meget, og jeg fik da også de femogtyve øre tilbage. Han grinede lidt, og var bestemt ikke for tøsedrenge. Yderligere kunne han forskrække de fleste, når han lod sit gebis falde ud og lignede en klovn fra cirkus. Inderst i skabet havde han gummimænd liggende, og dem var der rimeligt salg i, specielt op til weekenden”.

Da plejehjemmet Birkehøj åbnede i slutningen af 1960'erne havde parret en gang om ugen åbnet salon der, så beboerne kunne få ordnet hår uden at skulle bevæge sig ned i byen. Ellen stoppede med den forretning da hun rundede de 72 år, men Edvardt fortsatte i adskillige år derefter.

Dilettant-opførelse af Morten Korchs "Det gamle Guld", hvor Ellen Andersen ses som nr. 2 fra højre

Ud over at passe frisørsalonen var parret aktive i mange sammenhænge. For eksempel var de et uundværligt led i de lokale dilettant-forestillinger. Ellen instruerede og Edvardt sørgede for sminkning og andet praktisk arbejde. Så vidt det kan ses af billeder var de fra tid til anden også selv med i forestillingerne.

Edvardt Stenild Andersen var altid i gang med et eller andet. Her er han ved at lede efter brugelige materialer i det netop nedrevne Fattighus

Udover det lidt mislykkede forsøg med fiskedammene, som Verner omtalte i begyndelsen af artiklen, havde Edvardt Stenild Andersen også gang i aktiviteter, der var mere bæredygtige, idet han under Anden Verdenskrig supplerede frisørindtægterne med opdræt af angorakaniner. Han havde over hundrede af slagsen og opdrættede så fine dyr, at talrige sølvpræmier fra både lokal- og landsudstillinger prydede hjemmet.

Endnu talrigere var dog sølvtøjsminderne fra Edvardts korte, men glørværdige indsats som amatørtravkusk på Aalborg Væddeløbsbane. Hoppen Tenora, der havde stald i baghaven, vandt en halv snes løb og vandt tredjeplads i et udtagelsesløb til provinsmesterskabet. Tenora nåede kun at få et enkelt føl, Jeppe Tenor, og det var ikke nogen succes i løbene. Men det var en rar hest, som Edvardt i mange år hyggede sig med at passe.

Nogle år havde Edvardt Stenild Andersen en bibeskæftigelse med at udrydde muldvarpe i Øster Hornum Kommune og efterfølgende Støvring Kommune. Det siges at han nåede op på at fange omkring 1500 af slagsen i fælder.

Ellen og Edvardt Stenild Andersen på sølvbryllupsdagen 1959

I anledning af Ellen og Edvardt Stenild Andersens diamantbryllup i 1993 havde Lisbeth Carøe fra Nordjyske Stiftstidende en snak med parret, og hun skrev:

"Dem, der tror livet er forbi, når man runder 80, kan få et særdeles levende bevis på det modsatte ved at betragte ægteparret Ellen og Edvardt Stenild Andersen. I dag har de været gift i 60 år, men trods en alder af henholdsvis 86 og 82 år er de i fuldt vigør. Så sent som i fjor købte de sommerhus.

"Edvardt har altid gerne villet have sommerhus, mens jeg ikke var så begejstret, indtil vi fandt det her", fortæller diamantbruden og klukker ved tanken om ejendomsmægleren, der var noget overrasket. Han havde aldrig solgt sommerhus til folk i 80-årsalderen. De plejer at ville sælge.

... og på guldbryllupsdagen 1984

Stenild Andersen holder "naturligvis" selv fritidsboligen i Øster Hurup, selv om grunden er stor. Det samme gælder hjemmet på Nibevej 192 i Øster Hornum, hvor ikke bare haven, men også det treetagers hus er stort.

De hjælpes ad med de daglige gøremål, men fra i år er Edvardt Stenild Andersen fri for at kalke murene. Parret har lige fået renoveret huset med nye vinduer, døre og tag og gule mursten.

Turen mellem de to Øster H'er klares i egen bil med diamantbrudgommen ved rattet. Men torsdag og fredag samt lørdag formiddag er det helt sikkert, at det aktive par er at finde på Nibevej, hvor de har boet siden de slog sig ned i byen for 59 år siden. Edvardt skal passe butikken.

Butikken er den frisørsalon, parret i fællesskab har drevet siden 1. februar 1934. Edvardt er stadig vaks med saksen, mens hans kone lagde den metier på hylden for seks år siden. Den eneste hun klipper er Edvardt, mens deres frisørdatter må ordne moderens hår.

Med blomster og gaver på dagen for 50 års jubilæum som frisører i Øster Hornum

Kundekredsen er trofast, og selv om de begge ved forretningens 50 års jubilæum afviste, at der ville blive et 60 års jubilæum at fejre, er det ingen hemmelighed, at Edvardt Stenild Andersen har en drøm om at få det med.

Når de slapper af, nyder hun at gætte kryds og tværs, mens han tipper og somme tider har gevinst, eller de plejer deres store omgangskreds.

”Vi keder os aldrig”, forsikrer Ellen Stenild Andersen og er overbevist om, at de mange trapper i huset er med til at holde dem friske og i vigør.

Deres diamantbryllup fejres på Sønderholm Kro med familie og venner. Blandt de 68 gæster er deres øjesten, der foreløbig eneste oldebarn”.

På et tidspunkt i slutningen af 1990'erne flyttede parret på ældrecenter Birkehøj i Øster Hornum. De beholdt huset et par år, og Edvardt gik derned og klippede. Edvard døde i marts 2001, 90 år gammel; Ellen i april 2009, 102 år gammel.